

Ordføreren for Forslagsstillerne (Veth): I den Stikkelse, hvori dette Lovforslag nu af min ærede Medforslagsstiller og mig er forelagt for det høje Ting, nærmer det sig i høj Grad til Lovforslaget, saaledes som det oprindelig var affattet af de to Forslagsstillere, Ole Christensen, som ikke mere er Medlem af Tinget, og mig. Det har nemlig, som det vil være i det høje Tings Erindring, vist sig ved Lovforslagets gentagne Oversendinge herfra til Landstinget, at det i Landstinget har stødt paa Modstand i flere Retninger, det har saaledes stødt paa Modstand i den Retning, som man havde forsøgt paa ved at indføre en større Fæstpligt med Hensyn til Huse, end det hidtil havde været Tilfældet, det var min højt-ærede bortgangne tidligere Lovmand, Overretsprofurator Alberti, som var Hovedmanden for at give Lovforslaget dette Indhold, at det skulde omfatte en udvidet Pligt til at bortfæste Huse, og det havde sikkert været særdeles ønskeligt, om dette kunde opnaas; men det har vist sig, at det har stødt paa en, som det synes, uovervindelig Modstand i det høje Landsting. En anden Forandring, som blev foretaget med Lovforslaget ud over de 2 oprindelige Forslagsstilleres Tanke, var den, at man, da man ikke kunde opnaa at faa en Udvidelse af Fæstpligten, vilde indføre en Bestemmelse om længere Lejemaal, som skulde være bindende baade for Ejer og Lejer. Men heller ikke dette fandt Bifald i det høje Landsting, ogsaa denne Bestemmelse stødte paa en stærk Modstand der, en Modstand, der synes ikke letteligen at kunne overvindes. Vi have derfor nu ført Lovforslaget tilbage, som jeg før sagde, meget nær til den oprindelige Stikkelse, som det havde, da det blev forelagt af de to første Forslagsstillere i sin Tid, Ole Christensen og mig. Ved Siden deraf have vi nu undertastet Lovforslaget et nøjagtigt Gennemsyn, hvorved vi have forsøgt at klargøre og nærmere at udføre enkelte Bestemmelser, der maaske i de tidligere Forslag kunde trænge dertil. Vi haabe saaledes, at Lovforslaget nu fremtræder i en forbedret Stikkelse ved dette Gennemsyn, saa at dets Bestemmelser ere saa klare og tydelige, at der ikke kan tages fejl af, hvad der menes, eller hvorledes der skal forholdes efter Lovforslaget. Det er oftere, naar vi have haft denne Sag til Behandling, og den har jo foreligget gentagne Gange i en Række, af mig fremhævet, at her drejer det sig om et økonomisk Spørgsmaal eller, jeg ved ikke, om den meget ærede Indenrigsminister holder af, at jeg siger statsøkonomisk Spørgsmaal. Det forekommer mig, at han i sin Tid

havde noget at indvende mod dette Udtryk (Udfordelse af Indenrigsministeren); den ærede Minister siger nej, saa behøver jeg ikke længere at forsvare dette Udtryk. Der er en Mængde Husmænd rundt om i Landet, der sidde til Leje med deres Huse, og som oftest eller meget ofte med en tilhørende Jordlod, større eller mindre; men disse Lodder er det dem en Umulighed at drive paa en tilstrækkelig Maade, fordi de ikke kunne anvende de Udlæg og de Beføstninger paa at sætte dem i Stand og paa at drive dem, som de skulde, af den Grund, at de sidde saa usikkert, at de ikke vide, til hvilken 1ste Maj de ville blive udfagte; som bekendt kunne de udfiges med et halvt Mars Varsel til hvert Mars 1ste Maj. Deres Stilling er altsaa saa usikker, at det ikke kan betale sig for dem at anvende noget paa Lodderne, fordi de ikke vide, om de ville høste Frugten af det, de anvende derpaa. Dette har til Følge, at en meget stor Mængde Huslodder ikke drives paa en saadan Maade, som de burde og kunde drives, hvad der er et økonomisk Tab, ikke alene for hver enkelt Husmand, som sidder med sin Lod, men tillige for Ejeren, hvis Ejendom ellers vilde blive forbedret; men det er i det hele taget et økonomisk Tab for Samfundet, at en ikke ringe Del af den danske Jord, som er udflyttet til Huslodder, ligger hen i en Tilstand, som kunde være meget bedre og bringe en langt større Frugt, naar Forholdene ikke vare af den Bestaafenhed, som jeg nu har nævnt, og som vil være, tør jeg sige, de allerfæreste af det høje Tings ærede Medlemmer saa vel bekendte. Naar man nu vil skrive en Lov, som gaar ud paa at forbedre disse Forhold, hvilket jo det foreliggende Lovforslag gaar ud paa og i mange Aar har gaaet ud paa, saa kan maaske det Spørgsmaal blive rejst: ja, vil det, som er foreslaaet i dette Lovforslag, ikke komme til at gaa ud over den ene eller den anden, vil det ikke komme til at træde f. Eks. Ejerne for nær. Jeg drister mig til at paasta, at dette paa ingen Maade vil blive Tilfældet, og jeg skal sige et Par Ord derom.

Saaledes som Lovforslaget er affattet, kan Ejeren, naar han kun undlader at sige Manden op, aldrig nogen Sinde komme til at betale en eneste Ore i Erstatning for de Udlæg og for de Forbedringer, som ere gjorte paa Lodderne; naar Ejeren kun lader Manden sidde med Huset, kan han aldrig nogen Sinde faa nogen som helst Udgift efter dette Lovforslag med Hensyn til Erstatning for Forbedringer. Det er derfor foreskrevet i Lovforslaget, og det har det været saa længe, det har foreligget, at dersom Lejeren siger